บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกลุ่มแรงงานนอกระบบในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 18 กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรกลุ่มแรงงานนอกระบบที่มารับบริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนหรือสถานีอนามัยใน 4 CUP จาก 4 จังหวัด ได้แก่ CUP พยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ CUP บ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี CUP ไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร และ CUP ตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ระหว่างเดือนเมษายน 2552 ถึง เดือนกรกฎาคม 2552 มีจำนวนทั้งหมด 400 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติวิเคราะห์ ได้แก่ Chi – Square และ t – test

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชถูกต้องอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 56.8 รองลงมาปฏิบัติถูกต้องปานกลางร้อยละ 39.5 ส่วนการปฏิบัติถูกต้องในระดับสูงมีเพียงร้อยละ 3.7 สำหรับผลการตรวจหาระดับโคลีนเอสเตอเรส พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการตรวจอยู่ในระดับไม่ปลอดภัยร้อยละ 74.8 ในส่วนของความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับความถูกต้องของการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับโคลีนเอสเตอเรสของเกษตรกรกลุ่มแรงงานนอกระบบที่อยู่ในระดับไม่ปลอดภัยกับปลอดภัย พบว่า มีความสัมพันธ์กับระดับความถูกต้องในการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความแตกต่างของพฤติกรรมการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชขณะผสม ขณะฉีดพ่น และหลังพ่นระหว่างเกษตรกรกลุ่มแรงงานนอกระบบที่มีระดับโคลีนเอสเตอเรสไม่ปลอดภัยกับปลอดภัย พบว่า ความถูกต้องขณะผสมของการปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการปฏิบัติขณะฉีดพ่นและหลังพ่น พบว่า ความถูกต้องในการปฏิบัติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างถูกต้องนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกษตรกรกลุ่มแรงงานนอกระบบเกิดความปลอดภัยในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเห็นได้จากการใช้ผลการตรวจหาระดับโคลีนเอสเตอเรสเป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติ

Abstract

The object of this descriptive study was to study the behavior and practice with insecticide usage of Informal sector farmer's groups at Inspector Bureau Area No.18 Four hundred samples were purposively select from informal sector farmer's groups who involved on check-up in Community Health Center or Health Center from four Contracting Unit for Primary Care (CUP) in four provinces such as Nakhonsawan , Uthaithanee , Kampangphet and Phichit during April – July 2010. Data were collected by using interviewing form. Descriptive statistic and analytical statistic (Chi - square , t – test) were used of data analysis.

The result showed that most of the samples had low level of correct practicing in pesticide usage 56 % , 39.5 % were at middle level and 3.7 % were at low level. 74 % of the samples had the unsafe level of blood Cholinesterase. The summarization of factors related to the pesticide usage were as follows :

The relationship between socio – economic factor (family income) and the unsafe level of blood Cholinesterase were statistically significant related to practicing of pesticide usage.

The difference of practicing in pesticide usage during mixing spraying and after spraying between samples who had unsafe and safe level blood Cholinesterase showed that these was no statistical significant difference of the correctness during mixing process but practicing during spraying and after spraying were statistical significant difference.

This study showed that the correctness of practicing is the most important factor for informal sector farmer's groups in order to increase their safety in pesticide usage by using blood Cholinesterase level as the indicator.